

POSTANOWIENIE

15 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 15 września 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku G.K.

z udziałem P.K.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej P.K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach

z 21 lutego 2023 r., II Ca 86/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od P.K. na rzecz G.K. 2700 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Uczestnik P.K. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z 21 lutego 2023 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.):

1) „Czy wierzytelność pieniężna, która z definicji jest zbywalna i podzielna, w postaci nakładu z majątku wspólnego na majątek objęty wspólnością łączną (współwłasnością bezudziałową) w ramach umowy spółki cywilnej może wyłączać dopuszczalne sposoby podziału majątku wspólnego małżeńskiego po ustaniu wspólności oraz czy strona postępowania o podział majątku wspólnego małżeńskiego może odmówić skutecznie przyznania takiego nakładu w naturze.”;

2) „W jaki sposób należy rozliczyć w podziale majątku małżeńskiego składnik majątkowy w postaci wierzytelności z tytułu nakładu, zważywszy, że nie jest to rzecz w rozumieniu kodeksu cywilnego, czy rozliczenie tego składnika majątkowego determinują stojący za tym nakładami rzeczy i prawa oraz czy to one określają sposób liczenia wartości jak i przyjętą podstawę prawną dokonywanego podziału, a także czy wartość takiego nakładu należy przyjąć wg stanu i cen z daty orzekania tj. wartości realnej, a nie fikcyjnej obliczanej na podstawie art 65 k.s.h , który ignoruje kluczowe dla podziału zagadnienia związana z udziałami odpowiedzialności za zobowiązania spółki czy skutkami podatkowymi takiej czynności i wypacza dokonany podział majątku i staje się powodem poważnych problemów finansowych.”; 3) „Czy dopóki trwa stosunek prawny spółki cywilnej powodujący wspólność łączną majątku wspólnego i jego nienaruszalność (art. 863 k.c.), w skład majątku wspólnego małżeńskiego może wchodzić wierzytelność związana z majątkiem, jaki otrzyma wspólnik po rozwiązaniu i likwidacji spółki gdy po rozwiązaniu spółki cywilnej z majątku pozostałego po zapłaceniu długów spółki zwraca się wspólnikom ich wkłady, stosując odpowiednio przepisy o zwrocie wkładów w razie wystąpienia wspólnika ze spółki, a pozostałą nadwyżkę wspólnego majątku dzieli się między wspólników w takim stosunku, w jakim uczestniczyli w zyskach spółki (art. 875 k.c.) a odrębność majątku wspólników spółki cywilnej od majątku wspólnego małżonków i osobistego oraz niepodzielność tego majątku w trwającej spółce wyklucza możliwość wypłaty małżonkowi niebędącemu wspólnikiem części majątku wspólników (np. wkładu, dochodów, rzeczy) a wkład do spółki zwraca się według wartości, jaki miał w chwili wniesienia (art. 871 § 1 k.c.). Gdy na podstawie art. 875 § 1 k.c. definitywne rozliczenie wspólników, zarówno z zysków, jak i strat, może mieć miejsce dopiero po rozwiązaniu spółki. Czy skoro na skutek wniesienia wkładu z majątku wspólnego tylko małżonek wnoszący wkład nabył prawa spółkowe i tylko ten małżonek może wystąpić z tej spółki i żądać jej rozliczenia, to czy małżonek niebędący wspólnikiem będzie mógł żądać od małżonka wspólnika zwrotu połowy wartości środków, które pobrał z majątku wspólnego, czy połowy majątku , czy wartości aktualnego wkładu w tej spółce, skoro przedmiotem zobowiązania od chwili jego powstania jest suma pieniężna to

spełnienie świadczenia następuje przez zapłatę sumy nominalnej (art. 358¹ § 1 k.c.).”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczyni wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Powołując się na tę przyczynę kasacyjną skarżący powinien przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, wywołuje poważne wątpliwości interpretacyjne, nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany i jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa, którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne i jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozpoznania sprawy (zob.

m.in. postanowienie SN z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została spełniona. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionych problemów oraz na to, że przepisy ich dotyczące nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych i w większości składa się z przedstawionych przez skarżącego pytań. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera wyłącznie własne stanowisko skarżącego o polemicznym charakterze z rzeczowym i uwzględniającym poglądy – zarówno literatury, jak i judykatury Sąd Najwyższego – uzasadnieniem Sądu drugiej instancji. Skarżący nie przedstawił pogłębionej argumentacji prawnej w celu wykazania wystąpienia istotnych zagadnień prawnych, wywołujących poważne wątpliwości interpretacyjne, które nie tylko nie były dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo też uzasadniających wniosek, że dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany.

Należy zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy wyjaśniał już charakter wierzytelności powstałej w związku z pokryciem wkładu jednego z małżonków w spółce cywilnej ze środków należących do majątku wspólnego, która powinna być rozliczona na podstawie art. 45 k.r.o., stosowanego w drodze analogii (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z 15 września 2004 r., III CZP 46/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 152). W wyniku wniesienia wkładu do spółki z majątku wspólnego małżonek wspólnik otrzymuje uprawnienia spółkowe, które wejdą do jego majątku odrębnego. W majątku tym następuje więc przysporzenie majątkowe z uszczerbkiem dla majątku dorobkowego małżonków, zachodzi bowiem związek między przysporzeniem w jednym majątku a uszczerbkiem w drugim. Rozliczenie w postępowaniu o podział majątku wspólnego nakładu dokonanego z majątku wspólnego na wkład jednego z małżonków do spółki cywilnej następuje przy ustaleniu jego wartości na podstawie określenia fikcyjnego udziału, jaki przysługiwałby małżonkowi - wspólnikowi spółki, gdyby z niej wystąpił w chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, oraz jego wartości z chwili orzekania

(zob. postanowienie SN z 17 czerwca 2010 r., III CSK 274/09, OSNC-ZD 2011, nr A, poz. 9). Takie same zasady mają zastosowanie w sytuacji, gdy wkład jednego z małżonków do spółki cywilnej przekształconej w spółkę jawną pochodzi z majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską, do majątku tego należy wierzytelność z tytułu nakładu, którym pokryto wkład. Wysokość tej wierzytelności ustala się według reguł obowiązujących przy obliczaniu wartości udziału kapitałowego w przypadku wystąpienia wspólnika ze spółki jawnej (art. 65 k.s.h.) (zob. uchwała SN z 13 marca 2008 r., III CZP 9/08, OSNC 2009, nr 4 poz. 63). Taka charakterystyka wierzytelności, rozliczanej na podstawie art. 45 k.r.o. stosowanego *per analogiam*, wyklucza uprawnienie strony postępowania o podział majątku dorobkowego małżonków odmowy przyznania jej „w naturze” na podstawie art. 46 k.r.o. w zw. art. 1035 w zw. art. 211 k.c. (zob. postanowienie SN z 13 marca 1981 r., III CRN 35/81, OSNCP 1981, nr 11, poz. 220). Rozliczenie między małżonkami z tytułu wydatków i nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków następuje w postępowaniu o podział majątku wspólnego (art. 567 § 1 k.p.c.). Powiększają one wartość aktywów majątku wspólnego. Małżonek, na którego majątek osobisty dokonano takich wydatków i nakładów, powinien zaliczyć połowę ich równowartości – chyba, że ustalono inny jego udział w majątku wspólnym (art. 43 k.r.o.) – na poczet tego, co powinno mu przyspaść w wyniku podziału majątku.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 2 w zw. z art. 98 § 1¹ k.p.c. i § 2 pkt 7 w zw. § 4 ust. 1 pkt 8 z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[wr]

[SOP]